

PRIVATIZAČNÍ PROCESY V POLSKÉM STÁTNÍM ZEMĚDĚLSTVÍ

E. Otolinski

Akademia Rolnicza w Krakowie

Anotace:

V článku byly uvedeny formální, právní a meritorické základy privatizačních procesů státního zemědělství v Polsku. Byl prokázán dosah a způsob privatizace.

Summary:

The formal, legal and factual principles of state agriculture privatization in Poland are introduced in the paper. The reach and way of privatization have been proved.

Klíčová slova:

privatizace státního zemědělství/ státních statků

Key words:

Privatisation, cooperative farms, state farms

Uvedení do problematiky

Transformace vlastnických poměrů v polském státním zemědělství je považována za jednu ze základních složek zvětšujících efektivitu hospodaření v mikro a makroekonomické stupnici. Tyto přeměny jsou prostředkem zlepšení výkonnosti, účinnosti a hospodárnosti. Soukromé vlastnictví - jak o tom svědčí zkušenosti v mnoha zemích - má ekonomickou převahu nad státním vlastnictvím. Vlastnické poměry byly vždy opěrným pilířem ekonomiky produkce a práce v hospodaření na státním úseku.

Postup a pravidla privatizačních procesů

Průběh privatizačních procesů v našem státu určuje zákon o privatizaci státních závodů z 13.07.1990 a jiná akta, která z něj vyplývají. Pokud jde o význam předpisů obsažených v zákoně, lze ho započítat k zákonům tvořícím základy nového společenskohospodářského zřízení /změna struktury vlastnictví/.

Se zřetelem na specifiku a charakter zemědělského hospodaření byl v roce 1991 zřízen zákon o hospodaření zemědělskými nemovitostmi Státní pokladny, jenž ustanovil Agenturu zemědělského vlastnictví Státní pokladny /Agencja Wlasnosci Rolnej Skarbu Panstwa/, která přebírá majetek /půdu a výrobní prostředky/ státních statků. Pojí se to s výběrem různých privatizačních forem. Agentura hospodáří s přejetým majetkem cestou:

1. prodeje v celku buď po částech přejetého majetku
2. časově omezeného odevzdání majetku fyzickým a právnickým osobám, které za využití půdy platí konkrétní částku peněz
3. uložení majetku nebo jeho části do jednotného družstva

4. předání majetku po konkrétní dobu administrativnímu úředníkovi, který hospodaří ve jménu státu.

Do konce roku 1993 Agentura převezme celý státní majetek v oblasti zemědělství. V restrukturalizačních procesech je nutno se řídit následujícími pravidly:

- sociální rovnováhy, jež respektuje zájmy zemědělců, kteří chtějí koupit anebo pronajmout pozemky pro zvětšení svých majetků a zájmy byvších pracovníků JZD /PGR/, kteří mají v plánu zřídit jednotná družstva v rámci pracovní společnosti
- ekonomické výkonnosti předpokládající vznik hospodářských jednotek schopných dalšího vývoje
- organizační výkonnosti, což znamená tvoření jednotek se zjednodušenou strukturou.

Dle stavu z konce roku 1990 státní hospodářství mělo k dispozici 3 490 000 ha, což dělá 18,6% celkové agrární plochy našeho státu. Prostorová rozloha státních pozemků není rovnoměrná: největší počet je na severním a západním území. Do konce června 1993 agentura převzala 2 673 000 ha, čili 76% státních gruntů. Z toho 12% bylo prodáno rolníkům, 16% dáno do pronájmu, jednotným družstvům předáno 14%, v oblasti administrativy jménem státu se nachází 58% půdy. V systému hospodářského trhu je tím pádem i místo pro národní hospodářství se soukromovlastnickým správcovstvím. Tato hospodářství plní úlohu středisek zemědělské kultury, jsou příkladem moderní technologie, provozují tvůrčí pěstování rostlin a chov dobytka zajišťují bezpečnou potravinářskou výrobu. Měla by existovat ne vedle individuální formy zemědělské produkce, ale naopak, těsně s ní spolupracovat, poskytovat mechanizační a poradní služby a doplňovat tržní požadavky větší produktivitou.

Úsudky

1. Postup privatizačních procesů má být rozvážlivý a jeho forma přizpůsobená k místním podmínkám.
2. Mělo by se vyhybat patologickým jevům, jež vedou k ničení odkázaného mnoha generacemi národního majetku.
3. Při zavádění proměn by se měl brát zřetel jen na ekonomické pohnutky (ne doktrinální).
4. Státní majetek se soukromovlastnickou formou správy nachází plné odůvodnění v systému tržního hospodářství.

Literatura

Otolinski, E.: Przekształcenia własnościowe w PGR, Wrocław, 1992

Runowski, H.: Przekształcenia własnościowe w państwowych gospodarstwach rolnych - stan dotychczasowy i perspektywa, ZER nr. 4, 1992

Zientara, W.: Kierunki przekształceń własnościowych w rolnictwie, Szczecin, 1993

